

Kirsty Williams AS/MS
Y Gweinidog Addysg
Minister for Education



Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref MA/KW/4547/20
Lynne Neagle AS
Cadeirydd
Y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg
Senedd Cymru

14 Ionawr 2021

Annwyl Lynne,

Yn dilyn fy mhresenoldeb yn y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg ar 26 Tachwedd, ac fel rhan o ymchwiliad eich Pwyllgor i effaith COVID-19 ar blant a phobl ifanc, diolch am eich gohebiaeth ddiweddar yn tynnu sylw at y meysydd rydych yn bwriadu eu hailystyried y tymor hwn ac yn gofyn am eglurhad ynghylch nifer o bwyntiau. Ymatebaf i bob un o'ch cwestiynau yn unigol, fel y nodir isod.

Y camau sy'n cael eu cymryd er mwyn sicrhau bod gan bob disgybl fynediad i'r cyfarpar a'r seilwaith digidol cywir fel rhan o ddysgu cyfunol

Rwy'n cydnabod yr her sy'n wynebu pob dysgwr, athro ac arweinydd o ganlyniad i bandemig COVID-19, ac yn cydnabod nad yw'r ymatebion a'r datrysiadau digidol o bosibl mor addas i rai o gymharu ag eraill. Felly, rydym wedi creu Gweithgor Dysgu Cyfunol, sy'n cynnwys swyddogion o Lywodraeth Cymru, Awdurdodau Lleol a'r Consortia Rhanbarthol, a fydd yn ymgymryd â'r dasg o fynd i'r afael â materion tegwch wrth gael mynediad i ddysgu yn ystod cyfnodau pan derfir ar addysg.

Mae'r Gweithgor wedi bod yn ystyried y ffordd orau o ddysgu am y ddarpariaeth, yr atebion a'r canllawiau presennol o ran dysgu cyfunol, gan gynnwys rhai digidol a rhai nad ydynt yn ddigidol, o safbwynt canolog, rhanbarthol a lleol. Mae'r Grŵp wedi nodi pum her ar lefel system, ac rydym wrthi nawr yn ymgysylltu â phob awdurdod lleol ar lefel genedlaethol er mwyn pennu llinell sylfaen genedlaethol ar gyfer y ddarpariaeth gyfredol ar lefel ysgol ac Awdurdod Lleol.

Mae darpariaeth dda ar gael i ysgolion yng Nghymru eisoes, gyda mynediad i wasanaethau a seilwaith digidol drwy raglen technoleg addysg Hwb. Mae llwyfan Hwb yn parhau i chwarae rôl allweddol wrth gefnogi'r addysg a ddarperir yn ystod y cyfnod heriol iawn hwn. Ym mis Tachwedd, mewngofnodwyd i'r llwyfan dros 2.9 miliwn o weithiau (cynnydd o 148% o gymharu â'r flwyddyn flaenorol), a darllenwyd y tudalennau dros 9.5 miliwn o weithiau (cynnydd o 143% o gymharu â'r flwyddyn flaenorol). Mae dros 99% o ysgolion yn parhau i fynd ati i ddefnyddio'r llwyfan hwn.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Kirsty.Williams@llyw.cymru
Correspondence.Kirsty.Williams@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Drwy raglen technoleg addysg ehangach Hwb, rydym eisoes wedi gweld dros 74,000 o ddyfeisiau yn cael eu dosbarthu i ddefnyddwyr mewn awdurdodau lleol, a disgwylir i'r 58,000 o ddyfeisiau eraill a archebwyd gael eu dosbarthu yn ystod yr wythnosau nesaf.

Rwyf hefyd wedi neilltuo hyd at £3 miliwn (o'r cyllid cyfalaf o £30 miliwn a ddyrannwyd ar gyfer technoleg addysg Hwb yn 2020/21) er mwyn rhoi cymorth penodol i ddysgwyr sydd wedi'u heithrio'n ddigidol mewn ysgolion a gynhelir lle nad oedd unrhyw ddarpariaeth ar gael iddynt drwy eu hysgol na'u hawdurdod lleol. Gyda'r arian hwnnw, gweithiodd awdurdodau lleol gyda'u hysgolion er mwyn sicrhau bod dysgwyr sydd wedi'u heithrio'n ddigidol yn cael dyfeisiau ysgol a addaswyd at ddibenion gwahanol a chysylltedd MiFi 4G lle roedd angen. Yn seiliedig ar y galw a nodwyd gan ysgolion ac awdurdodau lleol, mae Llywodraeth Cymru wedi ariannu 10,848 o ddyfeisiau MiFi a 9,717 o drwyddedau meddalwedd ledled Cymru.

Eglurhad ynghylch y rhyngwyneb rhwng Profi, Orlhain a Diogelu ac ysgolion, a chysondeb y cyngor sy'n cael ei ddarparu ledled Cymru

Rwyf wedi croesawu'r data wythnosol sy'n cael eu cyhoeddi gan lechyd Cyhoeddus Cymru mewn perthynas ag achosion o COVID-19 a gadarnhawyd mewn ysgolion a lleoliadau. Rwyf hefyd yn parhau i gael diweddariadau dyddiol drwy adroddiadau rhybuddion cynnar ysgolion, sy'n cynnwys manylion am y rhai sy'n hunanynysu. Mae'r sefyllfa mewn ysgolion yng Nghymru yn newid yn barhaus, fel y gwelir hefyd mewn lleoliadau eraill.

Rydym yn gweithio gydag ysgolion, awdurdodau lleol ac undebau llafur er mwyn sicrhau ein bod yn dysgu'r gwersi o'r hanner tymor cyntaf a byddwn yn parhau i adolygu'r canllawiau. Rwyf wedi cyhoeddi asedau ychwanegol, sy'n cynnwys manylion ar hunanynysu a'r hyn y mae'n ei olygu yn ymarferol, er mwyn rhoi help ychwanegol i ysgolion ac awdurdodau lleol sicrhau bod ysgolion yn parhau i weithredu'n ddiogel ac yn cynnig y ddarpariaeth ddysgu sydd ei hangen ar bob dysgwr.

Rydym yn parhau i rannu neges ynghylch pwysigrwydd hunanynysu yn dilyn prawf cadarnhaol, ac rydym yn parhau i weithio'n agos gyda chydweithwyr yn y tîm olrhain cysylltiadau er mwyn sicrhau bod hyn yn digwydd ar lawr gwlad.

Wrth gwrs, bydd profion cyfresol yn cael eu cynnig mewn ysgolion a lleoliadau addysg bellach o fis Ionawr 2021 hefyd, gan wneud rhywfaint i sicrhau bod llai o blant a staff yn gorfod hunanynysu. Er na all profion ar eu pen eu hunain ddileu'r risgiau sy'n gysylltiedig â dal COVID-19 a'i drosglwyddo, byddant yn helpu i liniaru'r risg i'r rhai sydd mewn amgylchedd ysgol os cânt eu gweithredu ar y cyd â mesurau atal heintiau cyfredol eraill, gan gynnwys cadw pellter cymdeithasol priodol a mesurau hylendid dwylo.

Gwybodaeth am fanylder a graddau'r ymgynghori sy'n mynd rhagddo â'r sector yn Lloegr o ran y penderfyniad ynghylch sut i ddyfarnu graddau Safon Uwch yn 2021

Cyn i mi gyhoeddi ar 10 Tachwedd na fyddai unrhyw arholiadau i ddysgwyr sy'n dilyn cyrsiau TGAU, Uwch Atodol a Safon Uwch yng Nghymru yn ystod haf 2021, cynhaliais drafodaethau â'r sector Addysg Uwch, gan gynnwys prifysgolion y tu allan i Gymru ac aelodau o Grŵp Russell. Rhoddodd y cynrychiolwyr hyn sicrwydd na fyddai mabwysiadu dull gwahanol o ddyfarnu cymwysterau yng Nghymru, o gymharu â'r cymwysterau a ddyfernir mewn gwledydd eraill yn y DU, yn rhoi dysgwyr yng Nghymru o dan anfantais wrth wneud cais i ddilyn cyrsiau prifysgol na chael eu derbyn ar y cyrsiau hynny.

Yn ystod y trafodaethau hynny, nododd prifysgolion mai eu blaenoriaethau yw: gwneud penderfyniadau yn gynnar, proses gadarn, cyfathrebu clir, a sicrhau y manteisir i'r eithaf ar gyfleoedd addysgu a dysgu er mwyn cwmpasu'r cynnwys sydd ei angen i ategu cynnydd. Mae'r ymgysylltiad hwn â chynrychiolwyr prifysgolion wedi parhau wrth ddatblygu'r dull manwl o drefnu asesiadau, ac mae UCAS hefyd yn aelod allweddol o'n grŵp cyfeirio rhanddeiliaid.

Gwybodaeth bellach am yr ystyriaeth sy'n cael ei rhoi i'r angen i "adennill safonau" yn y system gymwysterau, y tu hwnt i gyfres arholiadau 2021

Roedd 2020 yn flwyddyn eithriadol o ran cymwysterau, ond mae'r flwyddyn hon yn eithriadol mewn ffyrdd gwahanol – nid yn unig y mae dysgwyr mewn grwpiau arholiadau wedi bod allan o'r ysgol a'r coleg yn ystod tymor yr haf, maent hefyd wedi profi anghysondebau eisoes o ran eu proses ddysgu. Fel y cyfryw, bydd y graddau a ddyfernir yn 2021 yn gyson ar y cyfan â'r rhai a ddyfarnwyd yn 2020, er mwyn cydnabod yr amser dysgu a gollwyd a'r ymyrraeth gyffredinol – mae hyn yn gyson â'r dull sy'n cael ei fabwysiadu gan Lywodraeth y DU ar gyfer dyfarnu graddau yn 2021 a bydd yn sicrhau na fydd dysgwyr yng Nghymru dan anfantais o gymharu â dysgwyr mewn mannau eraill o'r DU. Mae Cymwysterau Cymru yn parhau i weithio'n agos gyda rheoleiddwyr eraill y DU i gynnal hyder yn y system gymwysterau a sicrhau bod y system honno yn parhau i fod yn gredadwy.

Dylai Llywodraeth Cymru fynd ati i adolygu ei chanllawiau i'r sector Addysg Uwch er mwyn sicrhau ei bod yn gliriach bod sefydliadau yn gallu – ac yn cael eu grymuso – i drefnu neu hwyluso gweithgareddau cymdeithasol cyfreithiol sy'n ddiogel o ran COVID-19 ar y campws, ac i gydnabod y cysylltiad rhwng dysgu a llesiant

Ym mis Mawrth, sefydlais Grŵp Gorchwyl a Gorffen Addysg Uwch gyda rhanddeiliaid o bob rhan o'r sector a chynrychiolwyr myfyrwyr ac undebau llafur, gyda chefnogaeth cydweithwyr ym maes iechyd y cyhoedd. Rwy'n ddiolchgar iawn i aelodau'r grŵp hwnnw a Chadeirydd y grŵp, Ben Calvert, am eu gwaith a'u cefnogaeth barhaus. Rydym wedi cydweithio yn ystod y flwyddyn ddiwethaf er mwyn sicrhau ein bod yn ystyried anghenion pob rhan o'r gymuned prifysgol, ochr yn ochr â'r angen i ddiogelu iechyd y cyhoedd. Mae gwaith y grŵp hwn wedi galluogi Llywodraeth Cymru i gyhoeddi canllawiau i'r sector addysg uwch ar COVID-19, adolygu'r canllawiau hynny a'u diwygio wrth i'r sefyllfa newid. Mae'r canllawiau yn nodi sut y gellir cadw staff a myfyrwyr yn ddiogel a chaiff fersiwn ddiwygiedig sy'n adlewyrchu'r lefelau rhybudd ei chyhoeddi'n fuan.

Rwy'n cydnabod nad yw hon yn flwyddyn arferol i fyfyrwyr ac rwyf wedi neilltuo £10 miliwn ychwanegol i gefnogi gweithgareddau, yn cynnwys mwy o wasanaethau iechyd meddwl a chronfeydd caledi i fyfyrwyr. Bydd prifysgolion hefyd yn cael help i wella'r gwasanaethau cymorth sydd ar gael i fyfyrwyr, gan gynnwys gwasanaethau bwyd i fyfyrwyr y mae'n ofynnol iddynt hunanynysu. Mae'r arian hefyd ar gael i sicrhau y gall undebau myfyrwyr a phrifysgolion roi mwy o gyngor a chymorth i fyfyrwyr a staff, gyda ffocws ar gymorth iechyd meddwl a mesurau hunanladdiad mwy diogel. Mae hyn yn cynnwys gwasanaethau ar-lein a chymorth drwy gyfrwng y Gymraeg.

Mae Canllawiau Llywodraeth Cymru i'r Sector Addysg Uwch wedi bod yn glir y dylai hwyluso gweithgareddau cymdeithasol cyfreithlon er mwyn cefnogi myfyrwyr yn ystod y cyfnod anodd hwn. Fodd bynnag, mae angen i ni fod yn glir, yn yr hinsawdd sydd ohoni, mai rhyngweithio rhithwir neu ryngweithio a gyfyngir i gartref neu grŵp cyswllt myfyriwr fydd ei angen er mwyn gallu rhyngweithio'n gymdeithasol yn y ffordd fwyaf diogel. Mae'r newid i'r system lefelau rhybudd newydd wedi caniatáu i'r grŵp canllawiau adolygu'r ddogfen ganllaw er mwyn sicrhau y gall prifysgolion, darparwyr llety ac undebau llafur gefnogi myfyrwyr yn gyfreithlon, gan nodi sut y bydd hynny'n newid gyda'r lefelau rhybudd.

Cyn diwedd y tymor, aeth Llywodraeth Cymru ati i weithio gyda Llywodraeth y DU i gyflwyno cynllun peilot profion llif unffordd ar raddfa fawr yn y rhan fwyaf o'n prifysgolion er mwyn cynnig profion asymptomatig i fyfyrwyr a staff, gyda Phrifysgol Caerdydd a Phrifysgol Metropolitan Caerdydd yn defnyddio Gwasanaeth Sgrinio Prifysgol Caerdydd. Nid yw'r data o'r cynllun peilot hwn ar gael eto.

O ran tymor y gwanwyn, ym mis Rhagfyr, gofynnais i'n prifysgolion ohirio'r broses o addysgu wyneb yn wyneb tan ar ôl 11 Ionawr a gwneud penderfyniadau ynghylch eu myfyrwyr a'u staff eu hunain, gan nodi pa fyfyrwyr y byddai angen iddynt ddychwelyd i ddysgu wyneb yn wyneb a phryd. Roedd y prifysgolion eisoes wedi bwriadu parhau i ddysgu mewn ffordd gyfunol drwy gydol tymor y gwanwyn, a bydd prifysgolion yn dechrau'r broses o ddysgu ar-lein fel y bwriadwyd, gan rannu eu cynlluniau â'u myfyrwyr.

Mae'r dull hyblyg hwn wedi rhoi ymreolaeth i brifysgolion yng Nghymru wneud penderfyniadau yn seiliedig ar anghenion eu myfyrwyr a'r angen i ddarparu cymwysterau academaidd o ansawdd uchel. Mae hyn wedi galluogi prifysgolion i roi blaenoriaeth i fyfyrwyr sy'n astudio elfennau ymarferol lle y mae angen iddynt gael eu haddysgu wyneb yn wyneb a lle y mae angen iddynt gael mynediad i gyfleusterau ar y campws, yn ogystal â'r rhai sydd ar leoliadau a'r gweithlu y bydd ei angen arnom yn y dyfodol i ddarparu gwasanaethau cyhoeddus hanfodol fel gofal iechyd perthynol, addysgu, gwasanaethau milfeddygol, gwyddorau cymhwysol a gwasanaethau cymdeithasol, ymhlith eraill. Rwyf hefyd wedi bod yn glir bod yn rhaid i brifysgolion hefyd ystyried sut y gellir diwallu anghenion y garfan fawr o fyfyrwyr sy'n cymudo yng Nghymru a'r myfyrwyr hynny na wnaethant deithio ar gyfer cyfnod y gwyliau ac y mae angen iddynt gael mynediad i gyfleusterau ar y campws (y prifysgolion sydd yn y sefyllfa orau i benderfynu sut i wneud hynny).

O ran y myfyrwyr hynny sydd wedi teithio ar gyfer y gwyliau, mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi negeseuon clir na ddylai myfyrwyr ddychwelyd i'r llety lle maent yn byw yn ystod y tymor tan y bydd eu prifysgol yn rhoi gwybod iddynt fod addysgu wyneb yn wyneb yn ailgychwyn.

Yn sgil y cyfyngiadau llymach a gyflwynwyd yn ddiweddar, rwyf wedi gweithio gyda'r grŵp canllawiau ac Is-gangellorion i ystyried effaith y penderfyniad hwnnw ar ein cynlluniau yng Nghymru. Rwy'n hyderus bod y cynlluniau sydd gennym i ddychwelyd yn raddol yn gadarn, a bydd ein prifysgolion yn gofyn i fyfyrwyr ddychwelyd dros gyfnod o bedair wythnos o 11 Ionawr. Bydd hyn yn golygu y caiff myfyrwyr eu helpu i ddychwelyd ar yr adeg briodol er mwyn cael yr addysgu wyneb yn wyneb sy'n hanfodol iddynt yn seiliedig ar anghenion academaidd ac anghenion y myfyrwyr.

Wrth i fyfyrwyr a staff ddychwelyd i'r brifysgol, gallant fanteisio unwaith eto ar brofion asymptomatig. Mae ein canllawiau yn gofyn i fyfyrwyr gael prawf cyn gynted â phosibl ar ôl iddynt ddychwelyd, sicrhau eu bod yn cael llai o gysylltiad â phobl eraill rhwng profion, gan gynnwys pobl yn eu haelwyd, ac yna'n cael ail brawf. Dylai hyn roi cryn dipyn o sicrwydd na fydd myfyrwyr sy'n dychwelyd i'r llety lle maent yn byw yn ystod y tymor yn peri risg i'w ffrindiau, grwpiau cyswllt, y brifysgol na'r gymuned ehangach. Os bydd myfyrwyr yn dewis peidio â chael prawf, disgwylir iddynt hunanynysu am 10 diwrnod ar ôl iddynt ddychwelyd i'r llety lle maent yn byw yn ystod y tymor. Unwaith eto, bydd y data o'r profion asymptomatig yn cynnig tystiolaeth werthfawr o'r ffordd orau y gallwn helpu ein prifysgolion wrth i ni barhau i fyw gydag effeithiau COVID-19.

Y defnydd y bwriedir ei wneud o'r £400,000 sydd wedi'i ddarparu i awdurdodau lleol ar gyfer 2020-21 er mwyn helpu teuluoedd sy'n addysgu yn y cartref, a sut y caiff effaith hyn ei fonitro

Ar gyfer blwyddyn ariannol 2020/21, mae £400,000 wedi'i neilltuo i awdurdodau lleol yng Nghymru er mwyn cefnogi addysgu yn y cartref. Mae'r arian hwn wedi'i ddsbarthu ar sail pro rata – yn seiliedig ar nifer y plant yn yr awdurdod y gwyddys eu bod yn cael eu haddysgu yn y cartref fel y nodwyd yng Nghyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion 2018/19. Caiff yr arian hwn ei ddefnyddio'n benodol i helpu teuluoedd sy'n addysgu yn y cartref. Gallai'r arian gael ei ddefnyddio, yn ein barn ni, er mwyn helpu gyda ffioedd arholiadau, adnoddau/meddalwedd dysgu, teithiau addysgol ac ati. Fodd bynnag, awdurdodau lleol fydd yn penderfynu ar y ffordd y caiff yr arian hwnnw ei ddrynnu a'i reoli, yn ôl eu disgrisiwn.

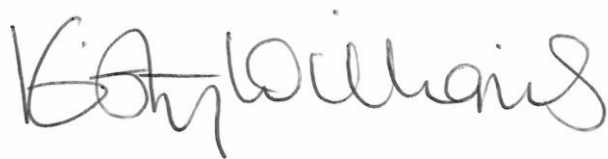
Nid ydym wedi rhagnodi sut y dylai'r arian gael ei ddefnyddio oherwydd gallai'r anghenion mewn un awdurdod lleol fod yn wahanol i'r anghenion mewn awdurdod lleol arall. Bydd fy swyddogion yn holi grwpiau gweithrediadau awdurdodau lleol i weld sut mae'r arian wedi cael ei ddefnyddio.

Gwybodaeth ychwanegol am yr amserlen ar gyfer newidiadau i'r gofyniad y dylai athrawon mewn ysgolion annibynnol gofrestru â Chyngor y Gweithlu Addysg (y Cyngor)

Rwyf wedi bod yn glir eisoes ynghylch fy mwriad i gyflwyno newidiadau i'r rheoliadau i'w gwneud yn ofynnol i staff mewn ysgolion annibynnol gofrestru â'r Cyngor. Credaf y byddai cyflwyno'r ddeddfwriaeth hon yn ddymunol, ac roeddwn wedi gobeithio y gallai'r gwaith hwn fynd rhagddo yn ystod tymor cyfredol y Senedd. Fodd bynnag, oherwydd y pwysau deddfwriaethol sylweddol a digynsail, nad oedd modd rhagweld llawer ohono o ran Brexit a COVID-19, ni fydd yn bosibl gwneud hynny o fewn yr amserlen honno yn anffodus.

Gobeithio y bydd yr ymatebion hyn yn helpu gyda'r ymchwiliad sy'n mynd rhagddo. Os bydd angen unrhyw wybodaeth bellach arnoch, mae croeso i chi gysylltu â mi.

Yn gywir



Kirsty Williams AS/MS
Y Gweinidog Addysg
Minister for Education